

Azteklere

Azteklere, bundan 800 yıl önce Orta Amerika'ya yerleşmiş bir uygarlık. 1320'li yıllarda Texcoco Gölü'ndeki adaların üzerinde büyük Tenochtitlan ("te-no-çit-lan" okunur) kentini kurmuşlar. 1500'lerde de büyük ve zengin bir imparatorluk haline gelmişler. Ancak bir süre sonra İspanyollar bu bölgeyi işgal etmiş ve imparatorluk yıkılmış. Azteklere'den günümüze göz kamaştırıcı eserler kalmış. Azteklere birbirinden ilginç özelliklerini tanımaya hazır mısınız?

Tenochtitlan, bir adanın üzerinde kuruluydu ve Azteklere tarım yapabilecekleri bir alan yoktu. Sazları yan yana birbirine bağlayıp bunları suyun üzerine koyarlardı. Daha sonra da üzerini çamur ve çürümüş meyve sebzelerle kaparlardı. "Chinampa" ("çi-nam-pa" okunur) denen bu özel alanlarda domates, mısır, patates, biber gibi bitkiler yetiştirirlerdi.

Temel besin kaynakları mısırdı. Ayrıca domates, biber, patates, avokado gibi sebzeleri de tüketirlerdi. Ördek, kurbağa balık gibi hayvanlar da başlıca besin kaynaklarındandı.

Azteklerin 1000 kadar tanrısı vardı. Bunların en önemlisi güneş tanrısıydı.

Bir Aztek tapınağı

Aztek yazısında kullanılan bazı simgeler

Bal kabı

Diş

Ağaç

Aztek diline "N'ahuatl" ("nah-wa-tıl" okunur) denir. Yazılarıysa "piktogram" denen küçük resimlerden oluşmuş.

Çikolata, Azteklerin yaşamında önemli bir yere sahipti. Sıvı olarak tükettikleri çikolatanın içine farklı malzemeler de katarlardı. Çikolata, özellikle askerlerin ve zenginlerin içeceğiydi.

Adı en uzun tanrı Tlahuizcalpantecuhtli ("tı-la-hu-iz-kal-pan-tek-uh-tı-li" okunur)

Tlahuizcalpantecuhtli

Aztek diline ait sözcüklerin yazılışlarını yüksek sesle okumaya çalışın. Bizim dilimize ait sözcüklerle bu sözcüklerin benzer ya da farklı yönlerini bulun.

"Tüy işçiliği" önemli bir meslekti. Tüy işçileri, tropikal kuşların tüylerinden özel başlıklar, süslemeler yaparlardı.

Tüylerle süslenmiş bir kral başlığı

Azteklerden bugüne kadar kalmış "kodeks" adı verilen kitaplar da var. Azteklerin yaşamına ilişkin birçok şeyi, elle yazılan bu kitaplardan öğrendik. Bu kitapların sayfaları incir ağaçlarının kabuklarından ya da hayvan derilerinden yapılırdı.

Aztekler "tlachtli" ("tıl-aç-ıl-i" okunur) denen bir top oyunu oynarlardı. Bu oyun, özel bir sahada kauçuk bir topa iki takım halinde oynanırdı. Amaç, yüksekte duran bir halkanın içinden topu geçirmektir. Ancak bunu ellerini kullanmadan dirsekleri ve bacakları gibi farklı organlarıyla başarmaları gerekirdi.

Güneş takviminin gün simgeleri

Timsah

Çiçek

Kertenkele

Timsah

Azteklerin iki çeşit takvimi vardı: Güneş takvimi ve dini takvim. Bu iki takvim birlikte kullanılırdı.

Dini takvimde 20 farklı gün simgesi vardı. Ayrıca 13 de gün numarası bulunurdu. Gün simgeleriyle numaralar birlikte kullanılırdı. Örneğin, 1 Timsah, 2 Rüzgâr, 3 Ev, 4 Kertenkele...

Güneş takvimi

Güneş takvimine göre bir yıl 365 gündü ve bir yılda 18 ay vardı. Bu ayların her biri 20 gündü. Bu nedenle yılda 5 gün artıyordu.

Müzik ve dans, Azteklerin yaşamında önemli bir yere sahipti. Aztekler dans etmeyi, şarkı söylemeyi ve müzik aleti çalmayı çok küçük yaşlarda öğrenirlerdi. Çingiraklar, flütler, çanlar, kabuklar yaygın olarak kullandıkları müzik aletiydi.

Zuhal Özer
Çizimler: Pınar Büyükgöral

Kaynaklar:
<http://library.thinkquest.org/27981/>
<http://history.missouristate.edu/>
<http://www.latinamericanstudies.org/>